

เขื่อนวชิราลงกรณ

ความเป็นมา

เขื่อนวชิราลงกรณ เป็นโครงการหนึ่งของแผน พัฒนาลุ่มน้ำแม่กลอง และการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ได้พัฒนาให้สามารถผลิตไฟฟ้า เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชนเพิ่มมากขึ้น เขื่อนวชิราลงกรณจึงจัดเป็นเขื่อนอเนกประสงค์อีกแห่งหนึ่ง ของประเทศไทย

ลักษณะเขื่อนและโรงไฟฟ้า

เขื่อนวชิราลงกรณเป็นเขื่อนหินถมแห่งแรก ของประเทศไทยที่ตาดผิวหน้าด้วยคอนกรีตเสริมเหล็ก ตั้งอยู่บนแม่น้ำแควน้อย ในท้องที่ ตำบลท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี อยู่ห่างจากตัวอำเภอไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ประมาณ 6 กิโลเมตร เขื่อนวชิราลงกรณมีความสูงจากฐาน 92 เมตรสันเขื่อนกว้าง 10 เมตร ยาว 1,019 เมตร สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง (รทก.) +161.75 เมตร ปริมาตรตัวเขื่อนประมาณ 8.1 ล้านลูกบาศก์เมตร

อ่างเก็บน้ำ อยู่ในท้องที่อำเภอทองผาภูมิ และอำเภอสังขละบุรีของจังหวัดกาญจนบุรี มีพื้นที่รับน้ำฝน 3,720 ตารางกิโลเมตร ปริมาณน้ำไหลเข้าอ่างเฉลี่ยประมาณปีละ 5,500 ล้านลูกบาศก์เมตร และมีปริมาตรเก็บกักสูงสุดปกติ 8,860 ล้านลูกบาศก์เมตร ที่ระดับ +155.0 เมตร (รทก.)

โรงไฟฟ้า เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก ติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าขนาดกำลังผลิตเครื่องละ 100,000 กิโลวัตต์ จำนวน 3 เครื่อง รวมกำลังผลิต 300,000 กิโลวัตต์ ให้พลังงานเฉลี่ยปีละ 760 ล้านกิโลวัตต์ชั่วโมง การก่อสร้างเริ่มในเดือนมีนาคม 2522 แล้วเสร็จในปี 2527 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนิน พร้อมด้วย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอจุฬาราชมนตรี พร้อมด้วย ทรงแบ่ประภคพธิ์เปิดเขื่อนวชิราลงกรณ เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2529

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

ผลิตไฟฟ้าเพื่อความสุขของคนไทย

<http://www.egat.co.th>

ประโยชน์

- เชื่อนวชิราลงกรณ นอกจากสามารถผลิตพลังงานไฟฟ้าแล้วยังอำนวยประโยชน์ในด้านอื่นๆ เช่น ช่วยบรรเทาอุทกภัย ซึ่งโดยปกติน้ำในฤดูฝน ทั้งในลำน้ำแควน้อย และแควใหญ่จะมีปริมาณมาก เมื่อไหลมารวมกันจะทำให้เกิดน้ำท่วม ลุ่มแม่น้ำแม่กลองเป็นประจำ หลังจากได้ก่อสร้างเขื่อนศรีนครินทร์ และเชื่อนวชิราลงกรณแล้วเสร็จ อ่างเก็บน้ำของเขื่อนทั้งสองจะช่วยเก็บกักไว้ เป็นการบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่ดังกล่าวอย่างถาวร
- ด้านการชลประทานและการเกษตร ทำให้มีแหล่งน้ำถาวรเพิ่มขึ้นอีกแห่งหนึ่ง เพื่อช่วยเสริมระบบชลประทาน ในพื้นที่ของโครงการแม่กลองใหญ่ โดยเฉพาะทำการเพาะปลูกในฤดูแล้ง จะได้ผลผลิตการเกษตรเพิ่มขึ้น
- ด้านการประมง อ่างเก็บน้ำเหนือเขื่อนเหมาะสำหรับเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลาน้ำจืดได้เป็นอย่างดี และยังช่วยเพิ่มพูนรายได้ให้แก่ประชาชนอีกทางหนึ่งด้วย
- สำหรับประโยชน์ที่นับว่าสำคัญอีกประการหนึ่งคือ ช่วยต้านน้ำเค็มและน้ำเสียในฤดูแล้งรวมทั้งยังมีน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมของสองฝั่งแม่กลองอีกส่วนหนึ่ง และจากการปล่อยน้ำจากเขื่อนเพิ่มขึ้นในฤดูแล้งจะช่วยขับไล่ น้ำเสียและผลักดันน้ำเค็มทำให้สภาพน้ำในแม่น้ำแม่กลองมีคุณภาพดีขึ้น
- นอกจากนี้ เชื่อนวชิราลงกรณยังเป็นเส้นทางคมนาคมทางน้ำ และเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญที่สวยงามอีกแห่งหนึ่งของประเทศไทย ในแต่ละปีจะมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศมาเยี่ยมชมกันเป็นจำนวนมาก

การดูแลด้านสังคม

กฟผ. ได้ช่วยเหลือราษฎรที่ได้รับผลกระทบ จำนวน 1,860 ครัวเรือน ในท้องที่อำเภอทองผาภูมิ และอำเภอสงขลาบุรี อพยพไปอยู่ในที่จัดสรรแห่งใหม่ โดยจัดสรรที่ดินพร้อมที่ทำกิน จ่ายเงินค่าทดแทนที่ดิน และทรัพย์สิน รวมทั้งก่อสร้างสาธารณูปโภคและสาธารณูปการครบครันนอกจากนี้ กฟผ. ได้มอบเงินจำนวน 18 ล้านบาท จัดตั้งสหกรณ์การเกษตรขึ้น 5 แห่งในหมู่บ้านอพยพ จ่ายเงินช่วยเหลือราษฎร ในการดำรงชีพในระยะแรก แนะนำการส่งเสริมเกษตรแผนใหม่ เช่น การปลูกพืชเมืองหนาว และยางพารา เป็นต้น รวมทั้งแนะนำให้รู้จักการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำและการใช้ ประโยชน์จากทรัพยากรได้ถาวรตลอดไป

สถานที่ท่องเที่ยว ตามเส้นทางสู่เชื่อนวชิราลงกรณ มีสถานที่ท่องเที่ยว ทั้งตามธรรมชาติและที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีมากมาย อาทิ

- **สะพานข้ามแม่น้ำแคว** หรือทางรถไฟสายสันติภาพ สถานที่ทางประวัติศาสตร์อันยิ่งใหญ่ ที่สะท้อนให้เห็นถึงความโหดร้ายทารุณของสงครามโลกครั้งที่ 2 อยู่ห่างจากตัวเมืองไปทางทิศเหนือประมาณ 4 กิโลเมตร บริเวณใกล้เคียงกับสะพานนี้ ยังมีหวัรลจักรเก่า ซึ่งเคยใช้งานในเส้นทางสายนี้เมื่อสมัยสงคราม ไว้ให้ชมด้วย
- **ปราสาทเมืองสิงห์** สร้างด้วยศิลาแลงศิลปะสมัยขอมบายน มีความงดงามมาก
- **น้ำตกไทรโยคน้อย** หรือน้ำตกเขาพังเป็นน้ำตกขนาดเล็กแต่ดูสวยงามมาก เป็นน้ำตกที่ไหลจากหน้าผาข้างบนเป็นชั้นช่อ แล้วแยกออกเป็นหลายสายลงมารวมกันเป็นแอ่งน้ำเล็กๆ ด้านล่าง

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

ผลิตไฟฟ้าเพื่อความสุขของคนไทย

<http://www.egat.co.th>

- **ถ้ำดาวดึงส์** ภายในมีหินงอกหินย้อยอายุนับพันปี มีรูปร่างวิจิตรพิสดารต่างๆ บ้างเหมือนโคมระย้า บ้างเหมือนพระพรางค์ เป็นต้น
- **น้ำตกไทรโยคใหญ่** อยู่ห่างจากตัวจังหวัด 104 กิโลเมตร ด้านซ้ายมือของเส้นทางสู่ทองผาภูมิ เป็นน้ำตกขนาดใหญ่ไหลลงสู่แม่น้ำแควน้อย นักท่องเที่ยวนิยมไปล่องแพกันนอกจากนี้ยังมีน้ำตกอีกหลายแห่งที่อยู่ในเขตอำเภอทองผาภูมิและอำเภอสงขลาบุรี เช่นน้ำตกผาดาน้ำตกทุ่งนางครวญ น้ำตกไตช่องถ้องและน้ำตกตะเคียนทอง เป็นต้น
- **น้ำพุร้อนหินดาด** เป็นน้ำพุร้อนที่ซึมจากหิน สามารถลงอาบได้ เชื่อกันว่าสามารถรักษาโรคได้ โดยเฉพาะพวกอัมพาต
- **อำเภอทองผาภูมิ** หรือท่าขนุน ห่างจากตัวเมืองประมาณ 150 กิโลเมตร แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่อยู่ติดชายแดน เช่น เขมืองปี่ลือก บึงเกริงกะเวีย เจดีย์บู่่อง เป็นต้น
- **ด่านเจดีย์สามองค์** ตั้งอยู่ใกล้อำเภอสงขลาบุรี เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปหินอ่อนเจดีย์พุทธคยาจำลอง และยังเป็นที่พักพิงของหลวงพ่อดุตตะมะ ซึ่งเป็นที่เคารพนับถือของชาวไทย ชาวมอญ และชาวกะเหรี่ยง ภายในบริเวณวัดมีร้านขายของที่ระลึกด้วย

สรุป เชื่อนวชิราลงกรณเป็นสัญลักษณ์ของความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ที่สามารถผสมผสานไปกับความงามตามธรรมชาติ ของภูมิประเทศ ได้อย่างเหมาะสม จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ควรค่าแก่การเยี่ยมชมแห่งหนึ่งของอำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี